

Oversigt

over

Dansk geologisk Forenings Møder og Ekskursioner fra Januar til December 1921.

Mødet den 15 Januar 1921.

Hr. Godfred Hansen holdt et af Lysbilleder illustreret Foredrag om sin Slæderejse til Cap Columbia; se GODFRED HANSEN: Den tredje Thule-Ekspedition. Geograf. Tidsskr. 26. Bind. Hefte 1. 1921. S. 24.

Mødet den 31. Januar 1921.

Frk. Sophie Petersen holdt et af Lysbilleder illustreret Foredrag om den grønlandske Kulformation og Kulbrydning. Den væsentligste Del af Foredraget er trykt i »Naturens Verden«. 5. Aarg. Maj-Heftet 1921.

Derefter afholdtes

Ordinær Generalforsamling.

Efter at Dirigenten, Hr. C. Hammer, havde erklæret Generalforsamlingen for lovligt indvarslet, aflagde Formanden, Hr. A. Clément, Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar, hvorefter Kassereren, Hr. C. Malling, fremlagde Regnskabet, som godkendtes. Derefter valgtes Hr. V. Nordmann, som, efter at have redigeret Foreningens »Meddelelser« i 12 Aar, nu ønskede sig fritaget for Hvervet som Redaktør, til Formand og d'Herrer C. Malling, O. B. Bøggild og Knud Jessen samt Frøken Sophie Petersen til Medlemmer af Bestyrelsen. Til Medlemmer af Naturfrednings-Udvalget genvalgtes d'Herrer A. Jessen og V. Hintze; i Stedet for Hr. N. Hartz, som ikke ønskede Genvalg, valgtes Hr. Knud Jessen. D'Herrer C. Hammer og C. Ottesen genvalgtes til Revisorer.

Hr. Edmond Andersen ankede over de store Omkostninger ved Hefkets Udsendelse og foreslog det i videst mulig Grad uddelt paa Generalforsamlingen, samt klagede over den sene Udsendelse af Programmet for Norges-Turen. Begge Anker besvaredes af Formanden.

Mødet den 3. Februar 1921.

Mødet var et Fællesmøde for Dansk geologisk og Dansk naturhistorisk Forenings Medlemmer med Paarørende. Da den annoncerede Foredragsholder, Direktør, Dr. C. F. v. FABER fra Buitenzorg, Java, der skulde have talt om: *Naturschönheiten der Insel Java*, udeblev, foreviste Hr. Direktør, cand. mag. Hjalmar Jensen en lang Række Lysbilleder fra Java.

Mødet den 21. Februar 1921.

Hr. Oberstløjtnant H. U. Ramsing holdt Foredrag om de oprindelige Terrænforhold paa Københavns Grund; se: Historiske Meddelelser om København. Bd. I, 1908 og Bd. II, 1909.

Hr. H. Ødum gav en foreløbig Meddelelse om Danien'et ved Skillingsbro.

Mødet den 21 Marts 1921.

Hr. Poul Harder gav en historisk Redegørelse for JOHNSTRUP'S Undersøgelser ved Vestre Gasværk; Foredraget vil senere blive trykt.

Hr. Chr. Poulsen meddelte nogle nyere Undersøgelser over Trilobiternes Bygning og Levevis; Referat efter RUDOLPH RICHTER: *Von Bau und Leben der Trilobiten. »Senckenbergiana«, Wissenschaftl. Mitteil. Bd. I (1919) og II (1920).*

17. April 1921. Ekskursion til Klampenborg—Holte-Eggen.

Deltagerne mødtes ved Stationen i Klampenborg Kl. ca. 10 og gik derfra til Villakvarteret »Blokshjerg«, hvor Hr. stud. jur. ERIK WESTERBYE demonstrerede Profiler gennem en Køkkenmødding og dens Underlag. Affaldsdyngen, der hovedsagelig tilhører Ertebølle-Kulturen, men dog ogsaa indeholder endnu ældre Sager, er beskrevet i »Naturens Verden«. 4. Aarg. Decbr. 1920.

Derfra gik man under Hr. V. MILTHERS's Ledelse gennem Ulvedalene og Fortunens Indelukke, over Hjortekær og Ørholm til Holte, idet man paa Vejen iagttog senglaciale Floddale, Lundtofte-Aasen og forskellige Landskabsformer.

Mødet Mandag den 18. April 1921.

Hr. J. P. J. Ravn holdt Foredrag om Kridtaflejringerne ved Stampeaa (Bornholm); Resultaterne bliver publicerede i D. G. U. II. R. Nr. 32.

Hr. A. Rosenkrantz gav en Meddelelse om
tertiære Skildpadder fra Danmark.

Taleren fremlagde først nogle Zoologisk Museum tilhørende Skjoldbrudstykker af en *Psephophorus* fundet 1904 i øvremiocæn

Glimmerler ved Gram i Nordslesvig. Dernæst forevistes de af DAMES (Meddel. Dansk geolog. Forening Bd. 1. Nr 4 (1897). Side 73) beskrevne Rester af en Havskildpadde, der af cand. polyt. C. E. AAGAARD var fundne i den konglomeratagtige, øvre Craniakalk ved Larsens Plads, Kbhvn.s Havn. I Tilknytning hertil fremlagdes nogle i de sidste Aar fundne Rester af Havskildpadder, hovedsagelig Costalplader, fundne i den øvre Craniakalk i Kbhvn.s Sydhavn. Disse Rester stemmer godt overens med Skjoldbrudstykkerne fra Larsens Plads, og de tilhører afgjort samme Art. Som Følge af Materialets fragmentariske Tilstand kan der vanskelig foretages en sikker Slægtsbestemmelse; muligvis tilhører de, som DAMES antager, en *Allopleuron*. Endelig fremvistes en nylig funden Costalplade af en Flodskildpadde, *Trionyx*, fra nedre Craniakalk i Kbhvn.s Sydhavn. Om Nutidens Flodskildpadder vides det, at disse ofte vover sig ud i Havet omkring Flodmundingerne, og herigennem kan der gives en Forklaring paa det tilsyneladende mærkelige Forhold, at vi her har fundet Rester af Flodskildpadder i marine Sedi-
mester. Saavidt vides er Craniakalken den ældste Dannelse, hvori Slægten *Trionyx* er fundet i Europa; i Nordamerika kendes den allerede fra Øvre Kridt.

Hr. Knud Jessen gav en Meddelelse om en Ukrudtsflora fra den ældre Bronzealder, fremkommet ved Fundet af Egekisten med Kvindeliget ved Egtved. Meddelelsen vil senere blive publiceret.

22. April 1921. Ekskursion til Limhamn og Klagshamn.

Deltagerne afrejste fra Havnegade Kl. 8 til Malmø, hvor man traf sammen med Medlemmer af Lunds geologiska fältklubb. Under Ledelse af Hr. K. A. GRÖNWALL tog man til Limhamn, hvor man studerede de derværende Danien-Aflejringer (se ANDERS HENNIG: Studier öfver baltiska Yngre kritans bildningshistoria. Geol. Fören. Stockholms Förhandl. Bd. 21. 1899), og derfra til Klagshamn, hvor der saas Profiler i »Saltholmskalk«, overlejret af et temmelig tyndt Lag paleocæn Mergel. I den øvre Del af »Saltholmskalken« fandtes en Fauna svarende til den i den nedre Craniakalk i Københavns Havn; i de dybere Lag fandtes talrige *Echinocorys*. Den paleocæne Mergel bestaar af en øvre, mere finkornet Del og et nedre, mere knoldet Lag, der er trængt ned i Revner og Sprækker i den øverste, løsere Del af »Saltholmskalken«. Da der ikke iagttoges sikre Vidnesbyrd om, at den paleocæne Mergel er en langvejs fra hidført Flage, hældede man til den Anskuelse, at den i det væsentligste ligger paa primært Leje. Om Faunaen og Forholdene i det Hele se GRÖNWALL og HOLST: Paleocen vid Klagshamn. Sveriges geol.

Undersökn. Ser. C. Nr. 208, og A. ROSENKRANTZ: Craniakalk fra Københavns Sydhavn. Danmarks geol. Unders. II. R. Nr. 36.

Tilbage til Malmö, hvorfra Hjemrejse Kl. 10²⁵.

12.—14. Juli 1921. Ekskursion til Randers-Egnen.

Deltagerne samledes 12. Juli Kl. 8⁴⁵ paa Thorsø Station, hvorfra man under Ledelse af Hr. V. MILTHERS gik over Hvorslev til Ulstrup, idet man paa Vejen passerede en Del af de af ham beskrevne ejendommelige Spalเต็ดale i Diluviet (se: Meddel. Dansk geol. Forening Bd. 5. Nr. 3 eller D. G. U. IV. R. Bd. 1. Nr. 3). Fra Ulstrup gik man til Hollerup, hvor man besøgte den store Diatoméjord- (Kiselgur-) Grav (se N. HARTZ og E. ØSTRUP: Danske Diatoméjord-Aflejringer. D. G. U. II. R. Nr. 9), hvorfra man kørte til Langaa og videre med Banen til Randers, hvor der overnattedes.

13. Juli. Med Routebilen til Ølst, hvor man saa en ejendommelig Terrænform frembragt ved Skred i overfladisk liggende Partier af tertiært Ler; derfra gik man til en Mergelgrav NØ. for Hvalløse, hvor Hr. H. ØDUM forklarede Profilet, hvis nederste Halvdel udgøres af Blegekridt; derover ses ca. 0,75 m grønlig-graat Sand, indeholdende ret rigelige Rester af en mellempaleocæn Fauna, som har en paafaldende Overensstemmelse med Faunaen i Grønsandet ved Vestre Gasværk ved Kbhvn. Den nederste Del af Grønsandet ved Hvalløse er opfyldt af stærkt rullede Knolde, grønfarvede af Glauconit, samt af stærkt slidte Forsteninger, Rester af en omlejret Lavvandsdannelse, som i meget ligner den øvre Craniakalk ved København; den er oprindelig dannet kort før Grønsandet, som opadtil gaar over i et tyndere Lag fedt, brunt Ler, som atter dækkes af en lysegraa, fin Mergel med et lignende, men fattigere Indhold af Forsteninger. Over Paleocænet ses Diluvialdannelser. Derfra til Clausholm, hvor man aflagde et kort Besøg paa Herregaarden, til den smukke Barokkirke i Hørning, derfra til en stor Kalkgrav i Nærheden af Krogsager, hvor man saa Blegekridt med Forsteninger og videre til Volk Mølle, hvorfra man tog med Toget til Randers.

14. Juli. Med Morgentoget 6³⁰ under Ledelse af Hr. V. NORDMANN til Aamølle, hvor man saa den kendte Køkkenmødding fra den ældre Stenalder. Derfra til Kongsdal Cementfabrik, som besaas, og i hvis Grav man samlede Forsteninger (Tand af *Mosasaurus* m. m.) i Skrivekridtet. Videre langs Stranden til Mariager, hvor Middagen indtoges; paa Vejen saas Blegekridt i et Par mindre Grave samt langs Stranden det ejendommelige kul- og askeblandede Lag med talrige Skaller af *Mytilus*, *Litorina*, *Mya arenaria* o. a., som angives at hidrøre fra fordums Tidens Tangbrænding for Saltudvinding.

Fra Mariager med Motorbaad til Skovbo Lergrav paa Nordsiden af Fjorden; her var Forholdene omtrent ganske, som de skildres i VICTOR MADSEN: Tertiæret ved Mariager Fjord. D. G. U. IV. R. Bd. 1. Nr. 8; foruden i det øvreoligocæne Ler, hvori der ogsaa tidligere var fundet Forsteninger, fandtes nu enkelte saadanne ogsaa i det mellemoligocæne. Derfra med Damper til Høbro, hvor Ekskursionen opløstes.

Danmarks geologiske Undersøgelse havde velvilligst stillet Eksemplarer af D. G. U. IV. R. Bd. 1. Nr. 3 og Nr. 8 til Raadighed for Deltagerne.

16.—17. Oktober 1921. Ekskursion til Odsherred.

16. Oktb. Deltagerne ankom til Asmindrup Station Kl. 12¹⁵ og spadserede under Hr. V. NORDMANN'S Ledelse langs Randmorænebakkerne i Højby—Svinninge-Buen (se D. G. U. I. R. Nr. 8. S. 69—83) til Tengslemark Mose, hvor Hr. KNUD JESSEN demonstrerede et Profil i Tørv, i hvilken der var indblandet Skaller af Saltvandsmollusker, indkastede i Mosen over den Strandvold, som afspærres denne fra Klintesø, der i Tape tiden var et Sund (l. c. S. 109). Derfra til Køkkenmøddingen ved Klintebjerg, hvor man fandt en Del af de for denne Dyngte karakteristiske, smukke Skivespaltere og Økser (se: Affaldsdynger fra Stenalderen i Danmark, undersøgt af Nationalmuseet. 1900, S. 122—132), og videre til den store Grusgrav paa Nordsiden af Klintebjerg, hvor man saa talrige Blokke af Danien og andre paleocæne Aflejringer. Med Vogn til Nykøbing S., hvor der overnattedes; paa Vejen saas det ejendommelige System af hverandre overskærende Strandvolde paa Nykøbing Vesterlyng (D. G. U. I. c. S. 107—08).

17. Oktb. Med Morgentoget 6⁵⁰ til Grevinge, hvorfra man fulgte Interlobatmorænen mellem Hørninge- og Vejrhøj-Buen til Ravnshøj; derfra fulgte man den sidstnævnte Bue til Vedinge, hvorfra man gik ned over Inderlavningen, Lammefjord, til Faarevejle Station, hvorfra Hjemrejsen fandt Sted Kl. 5⁵⁰. Paa Vejen saas Skallag saavel tilhørende den ældre *Ostrea-Tapes*-Fauna, som den yngre *Mya arenaria*-Fauna.

Mødet den 22. Oktober 1921.

Hr. Kaptajn Spelterini foreviste en Række Lysbilleder efter Fotografier tagne med Ballon over Alperne, Ægypten og Transvaal.

Mødet den 21. November 1921.

Fællesmøde med Naturhistorisk Forening i Anledning af Professor EUG. WARMING'S 80-aarige Fødselsdag.

Form. for Naturhistorisk Forening, Hr. Ad. S. Jensen motiverede

i sin Indledningstale Indbydelsen til dette Fællesmøde og holdt derefter Foredrag om Frøaar og Egernvandring.

Derefter holdt Hr. Knud Jessen Foredrag om et Profil i en Tørvemose paa Færøerne; se D. G. U. IV. R. Bd. 1. Nr. 13.

Efter Mødet selskabelig Sammenkomst; Form. for Geologisk Forening, Hr. V. Nordmann indledede og gav Ordet til forskellige Talere, der bragte Prof. Warming deres Hyldest.

Mødet den 28. November 1921.

Hr. O. B. Bøggild holdt en Mindetale over Foreningens første Æresmedlem, Professor THORVALDUR THORODDSEN, død 28. Septbr. 1921; se dette Hefte Nr. 2.

Hr. Victor Madsen holdt Foredrag om Udviklingslæren betragtet i Lys af Nutidens Forskning; se Grundrids ved folkelig Universitetsundervisning. Nr. 299. 1921.

Mødet den 12. December 1921.

Hr. O. B. Bøggild holdt et med Lysbilleder illustreret Foredrag om Kalkskallernes Struktur.

Dansk geologisk Forenings Regnskab.

1920.

<i>Indtægt.</i>		<i>Udgift.</i>	
Kassebehold. 1/1 1920 .	Kr. 83.68	Møder	Kr. 445.67
Statstilskud.....	» 875.00	Tidsskrift à conto..	» 217.76
Indgaaede Restancer	» 44.00	Exkursioner	» 81.72
Kontingent, ordinært	» 1706.90	Opkrævning af Kon-	
» extraordinært	» 29.00	tingent	» 78.80
Salg af Tidsskrift...	» 82.65	Diverse	» 66.55
Renter etc.....	» 72.30	Kassebehold. 1/1 1921..	» 2003.03
	<u>Kr. 2893.53</u>		<u>Kr. 2893.53</u>

Status.

<i>Aktiver.</i>		<i>Passiver.</i>	
Kassebeholdning. . . .	Kr. 2003.03	Gæld til Bogtrykker	Kr. 1432.39
Livsvar. Medl. Konto	» 500.00		
Restancer	» 20.00		
	<u>Kr. 2523.03</u>		<u>Kr. 1432.39</u>